

KLJUČNE KOMPETENCE za vseživljenjsko učenje

Izobraževanje in kultura

Program MLADINA

KLJUČNE KOMPETENCE za vseživljenjsko učenje

UVOD	4
KAKO SE JE ZAČELO	6
Področja ključnih kompetenc	9
1. Komunikacija v maternem jeziku	10
2. Komunikacija v tujih jezikih	11
3. Številska predstavljenost in kompetence v matematiki, naravoslovju in tehnologiji	12
4. Informacijska in komunikacijska tehnologija (IKT)	13
5. Učenje učenja	14
6. Medosebne, medkulturne in družbene kompetence	15
7. Inovativnost in podjetnost	16
8. Kulturna zavest in izražanje	17
VIRI IN LITERATURA	19

NEFORMALNO UČENJE V MLADINSKEM DELU

Velikokrat preberemo ali slišimo, da aktivnosti mladih prispevajo k neformalnemu učenju mladih in da aktivnosti potekajo v okviru in z namenom neformalnega učenja. Toda ko se vprašamo, kaj so cilji tega učenja ali kdo jih je določil, odgovorov pogosto ne najdemo ali pa dobimo zelo splošne odgovore. Akterji radi povedo, kaj naj bi mladi udeleženci naredili, ker učni cilji niso vedno določeni in ker je velikokrat t.i. »edukativni učinek« prepuščen vsakemu posamezniku oziroma prepuščen pričakovanjem, ki jih imamo do priložnostnega učenja. Torej pridobitve nekaterih znanj, spretnosti ali vedenj, ki niso bili vnaprej načrtovani, vendar smo jih tam pridobili.

Neformalno učenje je vedno namerno učenje z vnaprej določenimi učnimi cilji ter učno potjo, s katero naj bi dosegli te cilje. Neformalno učenje je učenje, pri katerem udeleženci potovanja po učni poti sami določijo učne cilje, ali pa pri njihovem določanju sodelujejo. **Neformalno učenje je izobraževalni proces, v katerem vloga »učenca« prehaja v vlogo »učitelja« in obratno.**

Razvoj na evropski ravni je pripeljal do spoznanja, da mora mladinsko delo kot prostor učenja najti svojo nišo v pristopu vse življenjskega učenja. Ta pristop predvideva, da se skozi različna življenjska obdobja učimo v različnih oblikah in da se za različne cilje istočasno učimo v različnih prostorih, od katerih ima vsak svojo rdečo nit. Ta pristop izhaja tudi iz spoznanja, da sposobnost izvajanja funkcij v različnih življenjskih vlogah ni povezan samo s priznanim formalnim izobraževanjem in zahteva znanje ter sposobnost, da različna znanja, spretnosti in celo izkušnje, ki jih ni mogoče osvojiti le v omejenem obdobju obiskovanja splošnega izobraževanja ter poklicnega usposabljanja, znamo uporabiti. Vse življenjsko učenje pripisuje odgovornost posamezniku, da si sam prizadeva ugotoviti, kakšne so njegove potrebe po izobraževanju in učenju ter tudi po ustvarjanju priložnosti za izobraževanje in učenje.

Učenje v mladinskem delu izhaja iz teh predvidevanj in spoznanj in aktivnosti mladih, kjer mladi nastopajo tako v vlogi načrtovalca in izvajalca aktivnosti ter so istočasno tudi udeleženci oziroma uporabniki. Takšne aktivnosti pa so zagotovo priložnosti za učenje. Učni cilji, ki naj bi jih dosegli skozi sodelovanje v takšnih projektih, so odvisni od lastnih potreb udeležencev po učenju. Učenje kot cilj mladinskega dela je tesno povezano tudi z drugimi konstitutivnimi elementi tega področja, ki vplivajo na vsebino možnega učenja na področju mladinskega dela in na načine učenja. Med njimi vsekakor velja omeniti prizadevanja za družbeno kohezivnost ter prevzemanje odgovornosti za lastni razvoj in razvoj skupnosti, v kateri živimo. In prav ustvarjanje lastnih priložnosti za učenje, kar mladinsko delo kot prostor učenja vsekakor ponuja, pomeni, da lahko na prostovoljni osnovi zajame – teoretično – vse mlade, ne glede na kapacitete ali vstopne pogoje izobraževalnih institucij in njihove pretočnosti, ki so včasih omejevalni faktor v drugih, še posebej formalnih oblikah izobraževanja.

Toda učenje česa? Mladinskega dela kot samostojnega področja učenja zagotovo ne potrebujemo, da bi popravljali tisto, kar bi morale doseči druge oblike učenja, pa iz takšnega ali drugačnega razloga ne dosežejo. Mladinsko delo kot samostojno področje učenja, ki se povezuje v najširši okvir vse življenjskega učenja, je smiselno le, če mu priznamo njegovo lastno rdečo nit in področja, na katerih lahko – glede na svoje lastne predpostavke – doseže največ tudi v primerjavi z drugimi oblikami in prostori učenja in izobraževanja.

Takšno rdečo nit predstavlja sklop ključnih kompetenc, ki bi jih naj v večji ali manjši meri imele vse moderne evropske družbe. To ne pomeni, da se teh kompetenc ne da pridobiti in razviti v drugih prostorih in oblikah učenja. Marsikdaj učenje v mladinskem delu lahko temelji le na rezultatih učenja in izobraževanja v drugih prostorih. Je pa zagotovo eno izmed redkih področij, ki zaradi kombinacije z drugimi konstitutivnimi elementi področja ustvarja dodano vrednost, ki jo večina drugih oblik in prostorov ne more doseči v takšni meri.

Mednje zagotovo spada vloga državljana. Izvajanje te funkcije v tisti meri, ki naj bi omogočala funkcioniranje družbe, se ne zaključuje s poznavanjem naših pravic in pristojnosti posameznih institucij in instrumentov v sistemih reprezentativne demokracije. Vlogo državljana se učimo s ponavljanjem situacij, v katerih se soočamo z lastnimi potrebami in interesi ter potrebami in interesi drugih. S ponavljanjem situacij, v katerih iščemo najbolj sprejemljive rešitve za vsakega sodelujočega ter skupnost kot celoto. S ponavljanjem situacij, v katerih občutimo soodvisnost od drugih in v katerih začujemo razumeti odgovornosti vsakega izmed nas kot podlago za vse pravice, ki jih pričakujemo.

Obvladovanje ključnih kompetenc tudi ne bo samo po sebi povečalo zaposlenosti. Zagotovo pa lahko povečajo zaposljivost, še posebej v situacijah, kjer je vse več govora o fleksibilni delovni sili. O vse bolj prisotnem spoznanju, da morda ne bomo nikoli našli dela v poklicu, za katerega smo usposobljeni glede na naše zaključeno formalno izobraževanje. Ena izmed ključnih kompetenc, ki naj bi dala sposobnost učenja, naj bi vsakemu posamezniku dala ravno to sposobnost lastnega prilagajanja. Seveda to ni mogoče brez obvladovanja sposobnosti, da ugotovimo, kaj bi se bilo dobro naučiti.

Mladinsko delo v Sloveniji je marsikdaj daleč od takšnih razmišljanj. Morda tudi zaradi umeščanja v prostor prostega časa, torej v prostor, ki ga ne zaseda formalno izobraževanje, poklicne, družinske ali druge obveznosti. Z upoštevanjem razvoja, ki so ga posamezni akterji na področju mladinskega dela dosegli, je še vedno mogoče trditi, da je velikokrat mladinsko delo v Sloveniji preveč naslonjeno na izhodišča, ki so bila postavljena z razvojem Centrov za mladinske prostočasne dejavnosti v osemdesetih letih prejšnjega stoletja.

Novi program Evropskih skupnosti na področju mladine za obdobje 2007–2013 bo tudi pred akterje na področju mladine v Sloveniji postavljala večje in bolj jasno izražene zahteve po umeščanju in izvajanju projektov v okviru in z namenom neformalnega učenja ter prispevkom k izobraževalnim učinkom na področju ključnih kompetenc. To bo vsekakor spodbuda, da se področje mladinskega dela uveljavi tudi kot prostor učenja.

Z namenom, da se čim večji krog akterjev na področju mladine in mladih spozna s temi pričakovanji, je nastala ta publikacija. Je ilustracija teh ključnih kompetenc in je lahko podlaga za razmišljanje o bodočem razvoju mladinskega dela znotraj vseh okvirov, kjer poteka ali se trdi, da tam poteka mladinsko delo.

Z namenom, da se čim večji krog akterjev na področju mladine in mladih spozna s temi pričakovanji, je nastala ta publikacija. Je ilustracija ključnih kompetenc in je lahko podlaga za razmišljanje o bodočem razvoju mladinskega dela.

KAKO SE JE ZAČELO

Lizbonski pomladanski vrh (srečanje Evropskega sveta) leta 2000 je pozval k identifikaciji skupnih ciljev sistemov izobraževanja in usposabljanja v EU. Vprašanje »temeljnih veščin« v na znanju temelječem gospodarstvu je bilo v razpravi o teh skupnih ciljeh deležno velike pozornosti in pravzaprav je Evropski svet v Lizboni izrecno pozval k oblikovanju evropskega okvira, ki bo opredelil »nove temeljne veščine«. Ko je bilo poročilo o skupnih ciljeh zasnovano in ga je februarja 2001 sprejel Evropski svet, temeljne veščine niso bile le eden od trinajstih ciljev, temveč so postale ena od treh prednostnih nalog, za katere je Evropski svet pričakoval, da se bodo pričele septembra 2001. V Lizbonsko strategijo so zapisali:

- Evropa bo do leta 2010 postalo najbolj konkurenčno, dinamično ter na znanju temelječe gospodarstvo na svetu;
- z novimi delovnimi mesti naj bi bila dosežena trajna gospodarska rast;
- potrebno je definirati ključne spretnosti in veščine, ki so potrebne za vse življenjsko učenje.

Tega meseca je pričela delovati izvedenska skupina Komisije o temeljnih veščinah. Med drugimi vprašanji je skupina razpravljala o celotnem konceptu temeljnih veščin kot takih: kaj lahko imamo za glavna področja temeljnih veščin in kako naj bi jih opredelili ter opisali?

Evropski svet in Evropska komisija sta leta 2005 v skupnem vmesnem poročilu ugotovila, da je bilo do sedaj doseženo mnogo pod pričakovanji. Ugotovljeno je bilo, da ni bilo napredka pri zmanjševanju nepismenosti, da je nekaj napredka vidnega pri zmanjševanju števila osipnikov iz šolskega sistema ter da cilji, postavljeni za leto 2010, na tak način ne bodo doseženi. Zato so pri razvijanju nadaljnjih strategij razvoja dali prioriteto oznako ključnim kompetencam ... kar je pomenilo, da je potrebno reformirati izobraževalne sisteme, da bodo postali privlačnejši, bolj odprti ter bodo dosegali določene standarde kakovosti. Hkrati je potrebno okrepiti partnerstva na nacionalni, regionalni, lokalni ter sektorski ravni, kar bi razvilo fleksibilne in učinkovite sisteme izobraževanja in usposabljanja. To bo državljanom omogočalo privlačnejše pridobivanje in razvoj ključnih kompetenc, ki vodijo k doseganju ciljev Lizbonske strategije.

Od »temeljnih veščin« do »ključnih kompetenc«

Delovna skupina za ključne kompetence, ki jo je leta 2001 ustanovila Evropska komisija, je izpostavila, da je zaradi štirih razlogov bolj zaželeno govoriti o »ključnih kompetencah« kot o »temeljnih veščinah«:

- V drugih jezikih, razen v angleščini, je »veščine« težko ločiti od »kompetenc«;
- »kompetence« imamo na splošno za kombinacijo veščin, znanja, stališč in vedenja – mislimo, da je v tej družini izrazov najširši in lahko vsebuje manj otipljive »sposobnosti«;
- za mnoge »temeljne« (veščine) konotirajo omejen nabor veščine branja in pisanja ter številskih predstavljivosti, medtem ko je »ključni« bolj dinamičen izraz, ki nima te konotacije;
- na isti način razmišljanja se mnogi nagibajo k razmišljanju o »temeljnih« (veščinah) kot o naboru »veščin za preživetje«, medtem ko gre pri sedanjih debatah za mnogo več kot zgolj preživetje.

Evropski parlament in Evropska komisija sta zato leta 2005 v Bruslju začela pripravljati Priporočila Evropskega parlamenta in Sveta o ključnih kompetencah za vse življenjsko učenje, ki predstavljajo evropska orodja za pridobivanje ključnih kompetenc in priporočajo, kako je lahko preko vse življenjskega učenja omogočen pristop h kompetencam vseh državljanov. Ker je področje izobraževanja v pristojnosti in odgovornosti posamezne države članice Evropske skupnosti, lahko Evropska komisija in ostale evropske institucije le spodbujajo in priporočajo. V mesecu septembru 2006 so šla Priporočila skozi prvo branje v Evropskem parlamentu, kdaj pa bo ta dolgotrajni postopek Priporočil dokončan, v tem trenutku še ni znano.

Priprava vmesnega poročila uresničevanja Lizbonske strategije je bila zaupana neodvisni skupini visokih predstavnikov pod vodstvom Wim Koka, nekdanjega nizozemskega predsednika vlade. Ugotovitve te skupine so bile, da so z nenehnimi pritiski po vključevanju dodatnih vprašanj, ki segajo vse od pomorske varnosti do vesoljske politike, od leta 2000 postali Lizbonski strateški cilji nekoliko zamegljeni, nenatančno zastavljeni cilji in prednostne naloge pa so pripeljale do nejasnega pristopa in izostajanja rezultatov. Zato so v tem poročilu zapisali, da bo potrebno natančneje opredeliti prednostne naloge strategije in se osredotočiti na ključne motorje dolgoročne rasti (Report from the High Level Group chaired by Wim Kok, 2004).

Dolgoročni cilji Priporočil so:

- identifikacija in definicija ključnih kompetenc je pomembna za osebno izpolnitev in razvoj skozi vse življenje, vključenost ter zaposljivost v družbi znanj;
- podpora državam članicam pri zagotavljanju državljanom, da preko osnovnega izobraževalnega sistema mladi razvijejo ključne kompetence do nivoja, ki jim omogoča življenje odraslega in da so kot odrasli sposobni nadaljnega razvoja in nadgrajevanja ključnih kompetenc;
- na evropskem nivoju priskrbeti referenčno orodje za vse, ki pripravljajo in izvajajo politike, skrbijo za izobraževanja, zaposlovalce in tudi za učence, ki bi jim olajšala doseganje ciljev na mednarodnem in evropskem nivoju glede pridobivanja kompetenc;
- pripraviti okvir za nadaljnje aktivnosti Skupnosti znotraj programa »Izobraževanje in vzgoja 2010« in znotraj programov izobraževanja in usposabljanja Skupnosti.

Poziv Evropske komisije državam članicam je sledeč:

Države članice naj:

- poskrbijo, da bodo mladi preko sistemov izobraževanja in usposabljanja pridobili ključne veščine, ki so pomembne za življenje odraslih in ki so osnova za njihovo vse življenjsko učenje;
- poskrbijo, da bodo izvedeni ukrepi, ki bodo tudi mladim z manj priložnostmi nudili podporo pri izpolnitvi njihovega izobrazbenega potenciala;
- poskrbijo, da tudi odrasli lahko razvijejo in izpopolnijo svoje ključne veščine;
- poskrbijo za primerno infrastrukturo, ki bo omogočala izobraževanje in usposabljanje odraslih (učitelji, trenerji, merila uspešnosti ipd.);
- poskrbijo za povezavo med izobraževanjem in usposabljanjem odraslih ter delodajalci, socialnimi partnerji in ostalimi, ki vplivajo na razvoj politike.

Pojmovanje ključnih kompetenc

Kompetenca je hibridni atribut, saj vsebuje kombinacijo znanja, veščin², stališč in vedenja. Osvojiti jo je mogoče v vseh vrstah kontekstov, formalno, neformalno in priložnostno, namerno ali nenamerno.

Ključna kompetenca izpolnjuje tudi naslednje zahteve: je prenosljiva in torej uporabna v mnogih situacijah in kontekstih; je več funkcionalna, ker jo je mogoče uporabiti za doseg različnih ciljev, za rešitev različnih vrst problemov in izvršitev različnih vrst nalog. Zagotoviti mora ustrezen odgovor zahtevam specifične situacije ali naloge in je za vsakogar eden od predpogojev za ustrezno osebno delovanje v življenju, na delu in pri kasnejšem učenju. Z drugimi besedami: ima napovedno vrednost za dejansko delovanje posameznika. Medtem ko ni mogoče reči, da bodo ključne kompetence posamezniku vedno in v vseh okoliščinah omogočile uspeh v njegovih oz. njenih prizadevanjih, mogoče pa je reči, da bo odsotnost ključnih kompetenc prej ali slej privedla v osebni polom: oseba ne bo dosegla kombinacije treh ciljev (osebna izpolnitev, vključenost in zaposljivost).

² Veščina je tu definirana kot »sposobnost narediti«.

Definicija ključnih kompetenc se glasi:

Ključne kompetence predstavljajo prenosljiv, več funkcionalen paket znanja, veščin in stališč, ki jih vsi posamezniki potrebujejo za osebno izpolnitev oz. razvoj, vključenost in zaposljivost, ki bi morale biti razvite do konca obveznega izobraževanja ali usposabljanja in ki predstavlja osnovo vse življenjskemu učenju.

Področja ključnih kompetenc³

1. Komunikacija v maternem jeziku	2. Komunikacija v tujih jezikih
3. Številska predstavljenost in kompetence v matematiki, naravoslovju in tehnologiji	4. Informacijska in komunikacijska tehnologija (IKT)
5. Učenje učenja	6. Medosebne in družbene kompetence
7. Inovativnost in podjetnost	8. Kulturna zavest in izražanje

³ Uporabljeni prevodi so neuradni prevodi MOVITA NA MLADINA. Uradnega prevoda dokumenta do izdaje brošure ni bilo.

1

KLJUČNA KOMPETENCA

Komunikacija v maternem jeziku

UPORABNOST V MEDNARODNIH MLADINSKIH PROJEKTIH

Razumevanje in komuniciranje v maternem jeziku je sposobnost, ki je potrebna pri vključevanju posameznika v družbo, za komuniciranje med prijatelji, za urejanje pravnih postopkov, za spremljanje medijev ter tudi za pripravo in izvedbo lokalnih, nacionalnih in mednarodnih projektov, na kar se bomo osredotočili mi. Še preden se začne navezovanje stikov s tujimi partnerji, je potrebno na nacionalnem/ lokalnem nivoju pridobiti, navdušiti in združiti skupino za sodelovanje, zbrati želje in določiti cilje ter nenazadnje tudi pridobiti sredstva za izvedbo projekta. Pri vseh teh aktivnostih je potrebna uporaba maternega jezika in sposobnost izražanja v njem. Pomembno pri vsem tem je, da so načini komuniciranja na različnih nivojih lahko popolnoma različni. Ko govorimo s prijatelji in jih navdušujemo za projekt, je eno, ko pa naprošamo podjetja za prispevek sredstev za izvedbo projekta, pa moramo uporabiti drugačen način izražanja.

Primer:

Rok nam je razložil, kako so se v skupini pripravljali na izvedbo mladinske izmenjave: »V društvu smo že dalj časa razmišljali, da bi izvedli mladinsko izmenjavo s partnerji iz Nemčije, ki jih je spoznal član društva na enem izmed seminarjev za iskanje partnerskih organizacij, ki ga je organizirala Nacionalna agencija. Na enem izmed prvih srečanj skupine smo si razdelili delovne naloge in s kolegom sva prevzela nalogo pridobivanja finančnih sredstev. To je pomenilo, da sva aktivno sodelovala pri pisanju prijavnice za sprejem projekta v program MLADINA, kar ni bilo tako enostavno, da pa bi ta sredstva še dopolnili, sva napisala tudi prošnje za sponzorstvo, ki sva jih naslovlila na različna podjetja v našem kraju, skupaj z ostalimi člani skupine pa smo v prostem času pomagali starejšim pri domačih opravilih in v zameno dobili nekaj denarja za naš projekt. Moram priznati, da sva s kolegom zelo razmišljala, kako naj oblikujeva prošnje za sponzorska sredstva, da bi bile prošnje čimbolj uspešne. Ko sem ustno opisoval projekt, se je vse slišalo krasno, ko pa je bilo treba te besede preliti na računalnik, pa se mi je ustavilo. Zavedal sem se, da je pogovor s prijatelji nekaj, nagovarjanje podjetij pa nekaj čisto drugega. Oba sva se najprej strinjala, da mora biti besedilo slovnično pravilno napisano in da je vsebina tista, ki mora pritegniti. Zato sva napisala nekaj primerov prošenj in jih pokazala prijateljem v skupini. To je bilo smešno ... našli so slovnične napake, dobivali so napačne asociacije o napisanem projektu v prošnji, nekdo sploh ni razumel, kaj sva hotela s pismom povedati itd. No, na koncu nama je le uspelo: pridobili smo kar precej dodatnih sredstev za izvedbo projekta mladinske izmenjave, s kolegom sva se naučila, kako se piše prošnje za sponzorska sredstva in ugotovila, da je bil uspeh prošnje za sponzorska sredstva odvisen tudi od najinega telefonskega klica, ki sva ga opravila s podjetji, katerim sva poslala prošnje.

... in čeprav se včasih zdi uporaba materinega jezika samoumevna, pa je zelo pomembno, da se znamo na pravem mestu dobro, jasno in pravilno izraziti.«

DEFINICIJA
Komunikacija v maternem jeziku je sposobnost izražanja in interpretacije svojih misli, občutij in dejstev tako v ustni kot tudi v pisni obliki (poslušanje, govorjenje, branje in pisanje) ter medsebojno komuniciranje v jezikovno primernih oblikah in načinu v vseh življenjskih okoliščinah (vzgoja in izobraževanje, dom, delo, prosti čas).

Komunikacija v tujih jezikih

UPORABNOST V MEDNARODNIH MLADINSKIH PROJEKTIH

Pomemben element v mednarodnih projektih je komunikacija. Redna izmenjava informacij poteka med vsemi sodelujočimi v projektu. Med navezovanjem stikov pride tudi čas za konkretnejše dogovore, kjer je potrebna sposobnost, da se v tujem jeziku dogovorimo za vse potrebne elemente projekta. Za marsikoga je to priložnost, da preveri in nadgradi svoja znanja tujega jezika, pridobi samozavest pri komuniciranju v tujem jeziku, se nauči določenih fraz, ki so vezana na komuniciranje v tujem jeziku in se z novim jezikom bolje spozna. Je pa tudi priložnost spoznati, da je včasih za pravilno razumevanje potrebno poznati kontekst in kulturo sogovornika.

Primer:

Uroš se je po dolgem razmišljanju le odločil oditi v Italijo opravljat prostovoljno delo. Težko je sprejel to odločitev, saj ni govoril italijansko, njegovo znanje angleščine pa je bilo na osnovni ravni. Italijo je izbral zato, ker je privrženec italijanskega nogometa in ker je država blizu domovine, če bi imel preveliko domotožje. Zavedal se je govorico »nevednih« Italijanov in njihovem sporazumevanju v tujih jezikih, kar ga je le še bolj prestrašilo pred samim potovanjem v tujino.

Prvi dnevi v organizaciji, kjer je opravljal prostovoljno delo, so bili res težavni. Vsi okoli njega so govorili le italijansko, pa še to tako hitro, da ni ujel niti ene poznane besede. V prvem mesecu so se tako sporazumevali s kretnjami in govorico telesa. Skoraj je vrgel puško v koruzo. Pogrešal je dom, prijatelje, družino. Kaj kmalu je izkoristil prost vikend za obisk družine, kjer so ga komaj pregovorili, da je odpotoval nazaj. Sam pravi, da se je po koncu projekta zavedal, da je bila to pravilna odločitev, saj bi drugače zamudil najboljšo izkušnjo v svojem življenju.

V Italijo se je vrnil visoko motiviran in s ciljem, da se nauči govoriti italijansko. Ko so sodelavci opazili, da ima Uroš velik interes za učenje jezika, so začeli govoriti počasneje in razločnejše. Povabili so ga tudi na ogled lokalnih nogometnih tekem in skupaj preživljali veliko prostega časa. Hitro je napredoval, kar je posledično pomenilo prevzemanje bolj odgovornih del v organizaciji, sam pa se je počutil veliko bolj samozavestnega. Po desetih mesecih je osvojil pogovorni jezik, žal pa tudi moral oditi domov. Težko je zapustil svoje nove prijatelje, vendar se je hkrati veselil tudi prijateljev, ki so ga nestrpno čakali doma. Ker ni želel izgubiti stika z italijanskim jezikom, je v Sloveniji poiskal honorarno delo, povezano s prevajanjem italijanskih stripov. Ob tem delu se počuti dobro in ga resnično opravlja z veseljem.

DEFINICIJA

Komunikacija v tujem jeziku si na splošno deli osnovne sposobnosti komunikacije v maternem jeziku: temelji na sposobnosti razumevanja, izražanja in interpretiranja misli, občutij in dejstev tako v ustni kot pisni obliki (poslušanje, govorjenje, branje in pisanje) v jezikovno primernih oblikah glede na družbeno okolje (vzgoja in izobraževanje, dom, delo, prosti čas). Za večino komuniciranja v tujem jeziku se šteje tudi posredovanje in medkulturno razumevanje.

3

KLJUČNA KOMPETENCA

Številski predstavljalivost in kompetence v matematiki, naravoslovju in tehnologiji

DEFINICIJE

Številski predstavljalivost je uporaba seštevanja in odštevanja, množenja in deljenja, odstotkov in razmerij z miselnim in pisnim preračunavanjem za reševanje problemov na avtonomen, zanesljiv in učinkovit način v množici vsakodnevnih okoliščin.

Matematična kompetentnost obsega uporabo matematičnih načinov mišljenja (logično in prostorsko mišljenje) ter predstave (formule, modeli, konstrukcije, grafi oz. diagrami), ki so univerzalno uporabni za razlago in opis stvarnosti.

Naravoslovje se nanaša na znanje in uporabljene metodologije, ki služijo za razlago naravnega sveta, medtem ko gledamo na tehnologijo kot na uporabo tega znanja za spreminjanje naravnega okolja kot odziv na zaznano človekovo hotenje in potrebe.

UPORABNOST V MEDNARODNIH MLADINSKIH PROJEKTIH

Na potrebe po teh sposobnostih v mladinskih projektih lahko gledamo z več zornih kotov. Te sposobnosti potrebujemo pri načrtovanju projekta, tako finančnem kot tudi organizacijskem (koliko udeležencev, prevozi za te udeležence, nastanitev in prehrana), potrebujemo jih pri izvajanju projekta (poraba in razpoložljivost finančnih sredstev) ter tudi reševanje različnih težav, ki lahko nastanejo pri projektih ter sklepanje logičnih zaključkov v nastalih situacijah.

Primer:

Miha, eden izmed prijaviteljev projekta skupinske pobude, nam je povedal, da mu je sodelovanje pri izvajanju projekta omogočilo pridobitev veliko novih znanj. Med projektom so se vedno znova srečevali z izzivi, ki so zahtevali predvsem dobro strateško pripravo posameznih faz projekta: od različnih uradov in služb so morali pridobiti uradna dovoljenja, morali so zagotoviti finančna sredstva čim večjega števila sponzorjev in reševati težave, ki so nastajale med izvajanjem projekta. Med drugim je morala skupina 5-ih članov, prijaviteljev projekta, sama poskrbeti za finančni del projekta. Ko so dobili sredstva za projekt iz evropskega programa ter sponzorskih podjetij, so morali vzpostaviti sistem nadzora porabe sredstev. Predhodno so že naredili okvirni načrt porabe, vendar pa je bilo treba sedaj to tudi izpeljati. Fantje so sami prevzeli skrb za predračune, račune, naročanje materiala in njegovo ustrezno uporabo/porabo. Poleg vsega pa so se naučili tudi osnov računovodstva, saj so bili njihovi obiski pri računovodkinji zelo pogosti.

Informacijska in komunikacijska tehnologija (IKT)

UPORABNOST V MEDNARODNIH MLADINSKIH PROJEKTIH

Z razvojem IKT kompetenc usvojimo sposobnost ocenjevanja in upravljanja velikih količin informacij ter znanja. To znanje nam omogoča nadaljnji razvoj vseh ostalih kompetenc in je še posebej pomembno pri sodelovanju v mednarodnih projektih. V času sodobne tehnologije nam uporaba le-te pri navezovanju stikov, iskanju informacij ter tudi pri komunikaciji omogoča velik prihranek časa in denarja (npr.: komunikacija preko elektronske pošte, klepetalnice ipd.).

Primer:

Andrej, ki je sodeloval v kratkoročnem projektu evropske prostovoljne službe, je na ta način prvič odšel v tujino. V času bivanja v Angliji se je tako soočil z uporabo računalnika, saj mu je to prišlo zelo prav za komuniciranje s starši in prijatelji. Doma ni imel možnosti uporabe interneta in pošiljanja elektronske pošte in mu je takšen način komuniciranja na začetku predstavljal velik problem. Kaj kmalu pa je uvidel, da so telefonski pogovori zelo dragi in se je s pomočjo mentorja ter ostalih udeležencev projekta hitro naučil osnovne uporabe računalnika. Tako je začel uporabljati elektronsko pošto, kasneje pa še druge možnosti, ki jih nudi internet, med drugim tudi uporabo telefoniranja preko interneta. Med drugim je na medmrežju prebiral tudi novice iz Slovenije in z ostalih področjih, ki ga zanimajo.

DEFINICIJA

Kompetence v informacijski in komunikacijski tehnologiji vključujejo samozavestno in kritično uporabo informacijske tehnologije pri svojem delu, v prostem času in pri komunikaciji. Te sposobnosti so podprte z osnovnim znanjem uporabe informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT): uporaba računalnika za priključitev, dostop, shranjevanje, ustvarjanje, predstavljanje in izmenjavo informacij, prav tako pa tudi za komuniciranje in udeleževanje pri medmrežnem sodelovanju.

5

■ KLJUČNA KOMPETENCA

Učenje učenja

DEFINICIJA

Učenje učenja je sposobnost slediti in vztrajati pri učenju. Posamezniki bi morali biti sposobni organizirati in urejati svoje učenje tako posamezno kot tudi v skupini ter usvajati, obdelovati, evalvirati in sprejemati nova znanja. Sposobnost učenja vključuje tudi zavedanje o procesih učenja in potrebah posameznika, ki se uči, vključuje identifikacijo razpoložljivih priložnosti in sposobnost rokovanja z ovirami, vse to z namenom, da bi bilo učenje uspešno. Učenje učenja spodbuja učeče se, da se zanašajo na preteklo učenje in izkušnje, da bi uporabili znanja in sposobnosti v različnih življenjskih situacijah – doma, v službi, pri izobraževanju. Zelo pomembna dejavnika učenja sta motivacija in posameznikove sposobnosti.

UPORABNOST V MEDNARODNIH MLADINSKIH PROJEKTIH

Mednarodni projekti nudijo sodelujočim veliko možnosti za identifikacijo potreb in (vse življenjsko) učenje. Pomembno, predvsem pri mednarodnih projektih, ki potekajo v tujini, je zavestna odločitev posameznika, da bo zapustil znano okolje in se prepustil novim izkušnjam v tujini. Mednarodni projekti omogočajo posamezniku, da si določi cilje in poti, kako jih bo dosegel, usvoji nova znanja in okrepi že usvojena, pridobi samozavest, spozna nove kulture idr. Učni proces je pogosto neusmerjen in naključen. Preko usposabljanj in osebnega spremljanja pa je mogoče učne procese reflektirati in ovrednotiti z namenom, da se jih udeleženec zaveda. Predvsem prostovoljci v EVS projektih poudarjajo, da učni procesi med EVS projektom vplivajo na njihov razvoj in učenje še dolgo po zaključenem projektu.

Primer:

Katja je že dolgo premišljevala, da bi se udeležila tečaja, kjer bi se lahko naučila cirkuških spretnosti. Sama je bila v lokalnem okolju aktivna v gledališki skupini, ki ji je nudila prostor za izražanje, ni pa znotraj skupine našla načina za napredovanje v cirkuških spretnosti. Med razpisi Nacionalne agencije evropskega programa za mlade je našla razpis za sodelovanje na tečaju, ki bi ji lahko izpolnil željo. Prijavila se je, bila izbrana in se tečaja tudi udeležila. Z navdušenjem nam je pripovedovala, da so bili na tečaju udeleženci iz 14 držav, da je vsak s svojimi izkušnjami obogatil ostale, da so bili voditelji enkratni in so jih zelo dobro usmerjali k ciljem ter da sedaj ve, kje pridobiti nova znanja, kam se bo šla lahko izpopolnjevati, kje so na voljo informacije o cirkuških veščinah. Med udeleženci je ustvarila iskrena prijateljstva in tako bo lahko med počitnicami odšla v tujino in se med prostim časom izpopolnjevala v cirkuških veščinah v organizacijah na novo pridobljenih prijateljev.

Medosebne, medkulturne in družbene kompetence

UPORABNOST V MEDNARODNIH MLADINSKIH PROJEKTIH

Imeti učinkovite medosebne in medkulturne kompetence pomeni, da znamo vzpostavljati stike z drugimi ter s tem vse življenje prepoznavamo različne situacije in jih uporabljamo za učenje. Z razvitimi sposobnostmi medosebnih kompetenc lažje delujemo kot posameznik v skupini, vodimo in usmerjamo druge ter s tem potek dela.

Aktivno državljanstvo in aktivno udejstvovanje, prioriteta, ki jih Evropska komisija spodbuja preko svojih programov, pa pogojujejo družbene kompetence, ki človeku omogočajo sodelovanje v debatah, javno nastopanje ter ga spodbujajo k razmišljanju o aktivni vlogi državljan na osebni in medosebni ravni. Aktivno državljanstvo pomeni tudi prevzemanje različnih družbenih vlog ter odgovornosti zanje.

Primer:

Jureta je že dolgo motilo, da ljudje v njegovem domačem okolju niso ekološko usmerjeni. Opažal je, da nekateri posamezniki odvažajo odpadni material v bližnji gozd, da vrtičkarji in tudi nekateri kmetje uporabljajo vsako leto več umetnih gnojil in strupov, da so javne površine onesnažene in podobno. Na vse to je opozarjal s pismi tudi odgovorne na občini, ki pa za njegova opažanja težav niso imeli rešitev. Odločil se je, da bo pripravil mednarodni projekt, ki bi tako s svojo odmevnostjo opozoril na težave in bi hkrati ponudil rešitve. Na medmrežju je poiskal primerne organizacije, ki se v tujini ukvarjajo z ekologijo, in jih povabil k sodelovanju pri pripravi seminarja in okrogle mize, kjer bi lahko predstavili primere dobre prakse in odprli dialog v lokalni skupnosti. Projekta se je udeležilo kar 50 udeležencev iz različnih evropskih držav, ki so v petih dneh seminarja predstavili svoje poglede na omenjene težave, primere dobrih praks iz domačega okolja ter napisali priporočila, ki so Juretu in slovenski ekipi pomagala pri nadaljnji komunikaciji v lokalni skupnosti. Projekt sam seveda ni spremenil razmišljanja ljudi čez noč, vendar pa se je začela odprta komunikacija med občani in po letu in pol od Juretove aktivnosti je že opazen napredek pri ljudeh. Po mednarodnem seminarju so tudi druge družbene skupine pripravile različne posvete na temo bio kmetovanja, občina je pripravila razpis za najlepše urejeno okolico stanovanja in hiš, podali pa so tudi predlog za povišanje kazni za vse, ki so namenoma onesnaževali gozd.

DEFINICIJA

Te sposobnosti pokrivajo vse vrste obnašanja, ki jih ima posameznik pri učinkovitem in konstruktivnem sodelovanju v svojem družbenem in delovnem okolju, še posebej v naraščajočih raznolikih družbah. Prav tako so te sposobnosti pomembne pri reševanju konfliktov, ki iz tega izhajajo. Družbene sposobnosti omogočajo posamezniku, da intenzivno sodeluje in se udelejuje v družbenem življenju. Te sposobnosti temeljijo na poznavanju socialnih in političnih vsebin in obvez, kar je temelj za aktivno in demokratično udejstvovanje posameznika.

7

KLJUČNA KOMPETENCA

Inovativnost in podjetnost

DEFINICIJA

Inovativnost in podjetnost se nanašata na sposobnost posameznika, da spreminja ideje v dejanja ter tudi sposobnost posameznika, da vzpodbuja in podpira inovacije, ki jih aktivirajo zunanji dejavniki. Vključuje kreativnost, inovativnost, prevzemanje odgovornosti, sposobnost načrtovanja in upravljanja projektov, da bi dosegli določene cilje. Ta sposobnost podpira posameznika pri vsakodnevnih aktivnostih doma, v službi, v družbi. Posameznik je tako sposoben izkoristiti priložnosti in nato tudi pridobiti boljše sposobnosti in nova znanja, ki so potrebna pri podjetništvu za ustvarjanje družbenih in komercialnih aktivnosti.

UPORABNOST V MEDNARODNIH MLADINSKIH PROJEKTIH

Dinamična in na znanju temelječa družba zahteva, da smo ljudje vedno bolj nagnjeni k tveganju in iniciativnosti. Podjetnost, definirana kot smisel za iniciativnost, ima lahko pozitiven učinek na osebno prizadevanje in je zato povezana s celim nizom drugih kompetenc. Vsak projekt je neke vrste podjetniški izziv. Vsak projekt potrebuje »poslovni« načrt ter dobro izvajanje načrta. Udeleženci lahko svoje ideje o projektu razvijejo in spremenijo v aktivnosti, organizatorji projektov pa se izpopolnjujejo še bolj podrobneje v načrtovanju, pripravi, vodenju in vrednotenju projektov. Podjetniške sposobnosti lahko sodelujoči razvijajo tudi po končanem mednarodnem projektu, ko je odvisno od njih, kako bodo rezultate projekta predstavili drugim ter jih s tem spodbudili k sodelovanju pri ostalih projektih. Prav tako pa bodo te izkušnje tudi sami uporabili v prihodnjih projektih.

Primer:

Miša se je v okviru EVS projekta na Portugalskem ukvarjala z lutkami in gledališčem. Po vrnitvi domov je želela tovrstne aktivnosti izvajati tudi v Sloveniji. Imela je idejo, da bi sama oblikovala in izdelala lutke, pripravila predstavo ter predstavo zapisala v knjižico za otroke. Sprva je na različnih razpisih pridobila finančna sredstva, nato pa se je lotila izvedbe projekta. Z oblikovano predstavo je nato razveseljevala otroke v bolnišnicah, vrtcih in šolah. V spomin je vsakemu podarila tudi knjigo z opisano zgodbico. Med samo izpeljavo projekta je ugotovila, da je interes velik in da bi bilo mogoče od tega tudi živeti. Miša je odprla podjetje, ki ponuja raznovrstne aktivnosti za otroke in njihove starše. Sedaj že dve leti posluje in dobro kaže tudi za v prihodnje.

Kulturna zavest in izražanje

UPORABNOST V MEDNARODNIH MLADINSKIH PROJEKTIH

Kulturno izražanje je najtesneje povezano s kompetencami, ki so vezane na komuniciranje – bodisi v materinem ali v drugem jeziku – in na medosebne kompetence. Sprejemanje drugačnosti in lastno kreativno izražanje prideta še posebno do izraza v mednarodnih projektih, kjer se veliko »drugačnih« in »različnih« družji, ustvarja in sledi skupnemu cilju.

Primer:

Zanimivo izkušnjo je z nami delila Urška, ki si je sodelovanje v mednarodnem projektu najbolj zapomnila zaradi zabavnega kulturnega večera. Udeleženci, stari med 15 in 17 let, so, skupaj z mladinskimi voditelji, pripravili medkulturni dogodek, za kar so pripravili zanimiv plesni program, kjer so se udeleženci posameznih držav predstavili z narodnim plesom in celo z oblačili, ki so bila značilna za njihovo okolje (narodne noše). Drug del predstave pa je bil namenjen branju poezije najbolj priznanih pesnikov iz različnih držav. Zanimivo je bilo to, da so udeleženci brali poezijo v svojem maternem jeziku. Nič zato, če niso razumeli pomena besed, so pa imeli možnost začutiti pristen ritem verzov tujega jezika. Manjša skupina udeležencev v projektu je bila zadolžena za snemanje in fotografiranje dogodka. Kljub neizkušenosti pri delu s kamero so se mladi zavzeto in odgovorno lotili naloge in naredili dober končni izdelek – kratek film o nastajanju celotnega projekta, ki so ga predvajali v lokalni skupnosti. Zaradi precejšnje lokalne medijske pozornosti, ki je je bil projekt deležen, so imeli mladi s sodelovanjem v pogovorni radijski oddaji možnost spoznati tudi način dela na radiju.

DEFINICIJA

Kulturno izražanje je sposobnost kreativnega izražanja idej, misli, čustev ali mnenj v nizu medijev, vključno z glasbo, književnostjo in likovno umetnostjo.

Definirane ključne spretnosti in veščine (so):

Temelj za gospodarsko rast
Prispevajo k osebnemu zadovoljstvu in izpolnitvi
Prispevajo k aktivnemu državljanstvu
Prispevajo k prilagodljivosti, inovativnosti ter
rasti podjetništva

Z večjo produktivnostjo, razvitejšim podjetništvom
in inovacijami bi izboljšali uspešnost gospodarstva EU.

Viri in literatura

Konceptualni dokument skupine strokovnjakov Komisije o »Ključnih kompetencah«, Ključne kompetence v na znanju temelječem gospodarstvu: prvi korak k izbiri, opredelitvi in opisu, 27. marec 2002

European Commission, Key Competences: A developing concept in general compulsory education, 2003

Council of the European Union, Draft Conclusions of the Council and of the representatives of the Governments of the Member States meeting within the Council on Common European Principles for the identification and validation of non-formal and informal learning, 2004

Report from the High Level Group chaired Wim Kok, 2004

Uradni list Evropske komisije, Sklepi Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o vlogi razvoja spretnosti in veščin pri spodbujanju ciljev Lizbonske strategije, 2005

Commission of the European Communities, Proposal of the Recommendation of the European Parliament and of the Council on Key Competences for Lifelong Learning, 2005

Spletne strani:

<http://www.mss.gov.si/>

http://ec.europa.eu/index_en.htm

Izdajatelj: MOVIT NA MLADINA,

Dunajska 22, 1000 Ljubljana

Za izdajatelja: Janez Škulj

Naklada: 2000 izvodov

Fotografije so pridobljene iz arhiva Nacionalne agencije in Centralne avdiovizualne knjižnice Evropske komisije.

Oblikovanje: Lea Gorenšek

Tisk: Bograf tiskarna d.o.o.,

November 2006

INFORMACIJE

ZAVOD MOVIT NA MLADINA

Nacionalna agencija programa MLADINA
Dunajska cesta 22
1000 Ljubljana

Telefon: 01/430 47 47

Faks: 01/430 47 49

E-pošta: info@mva.si

www.mva.si

Program MLADINA

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT
URAD ZA MLADINO